

IEVADS

Automašīna kļuvusi par neatņemamu mūsu dzīves sastāvdaļu, bet vairums Latvijas iedzīvotāju izvēlas lietotus auto, un statistika liecina, ka aizvadītajā gadā to tirdzniecības apjoms ir palielinājies. Pērkot lietotu auto, vienmēr ir jautājumi: vai auto la-

bi kalpos, vai tā spidometrs (odometrs) nav sagrozīts, vai auto nav cietis avārijā, vai nav slīcis utt. Kā norāda zinātāji, tā vienmēr būs zināma laimes spēle, jo pagaidām iegūt objektīvu informāciju par auto, kas nāk no ārvalstīm, nav iespējams.

Foto: MARTA MARTINSONE-KAŠA

Papildu pārbaudes pirms auto reģistrācijas

Pagājušā gada decembrī portālā "manabalss.lv" tika reģistrēta iniciatīva "Pret atjaunotiem transportlīdzekļiem un laboto nobraukumu".

Iesniedzējs Jānis Belovs to pamato šādi: "Bieži esam sastapušies, ka, nopērkot transportlīdzekli ar īpaši mazu nobraukumu un ļoti labā stāvoklī, vēlāk izrādās, ka odometra rādījums ir attīts vai arī auto salikts no vairākām mašīnām, jo ticis norakstīts ārēm un atzīts kā nelabojams. Lietotas automašīnas tiek saliktas no vairākām bojātām mašīnām vai pilnībā pārmetinātas un nokrāsotas, un Latvijā pirms reģistrācijas CSDD tiek samazināts odometra rādījums ar datora palīdzību. Vēlāk automašīna tiek reģistrēta CSDD ar viltotiem odometra rādījumiem, lai varētu to vieglāk pārdot."

Pieteikumā viņš ierosina, ka Ceļu satiksmes drošības departamentā (CSDD) nepieciešams ieviest papildu pārbaudi - pirms reģistrācijas par katru auto, kas tiek pierēģistrēts Latvijā, pieprasīt šo atskaiti un izmantot pēdējos datus no datubāzes, kurā norādīts patiesais nobraukums, kā arī automašīnas bojājumi. Jāaizliedz reģistrēt mašīnas, kas tikušas atzītas par nelabojamām, kā arī, reģistrējot auto Latvijā, jānorāda

odometra rādījumus no pēdējās pārbaudes.

"Latvijas iedzīvotāji nebūs maldināti par automašīnas patieso nobraukumu, kā arī CSDD varēs aizliegt pierēģistrēt mašīnas, kas tikušas ārēm norakstītas pēc negadījumiem. Uz ielām būs mazāk bīstamo auto, kas salasīti no vairākiem auto. Šādas automašīnas ir sabiedrībai bīstamas. Šāds transportlīdzeklis neatbilst ražotāju drošības noteikumiem, avārijas rezultātā cilvēkam var rasties lielāki veselības bojājumi vai pat iestāties nāve," raksta J. Belovs.

Tiesa, šī iniciatīva nav izpelnījusies pārāk lielu atsaucību, jo mēneša laikā par to parakstījušies vien 125 cilvēki, bet, lai to iesniegtu likumdevējiem, vajadzīgi 10 000 parakstu.

"Druva" lūdz šo iniciatīvu ko-

mentēt Ceļu satiksmes drošības direkcijai (CSDD). Tās Sabiedrisko attiecību daļas vadītājs Jānis Aizpors atbildēja: "Mēs varam balstīties tikai uz oficiālu un ticamu informāciju, un tāda pieejama tikai ES dalībvalstu un citu valstu oficiālajos transportlīdzekļu reģistros (vai transportlīdzekļu izgatavotāju un to oficiālo pārstāvju (dīleru) sniegtajā informācijā). Ir labi, ja cilvēkam ir iespēja pirms auto iegādes to pārbaudīt dažādās interneta vietnēs, t.sk. neoficiālās, taču tam, mūsaprāt, jābūt brīvprātīgam pasākumam.

Eiropas Savienībā (ES) notiek darbs pie sistēmas, ar kuras palīdzību CSDD varēs tiešsaistes režīmā saņemt informāciju par pēdējo fiksēto odometra rādījumu kādā no dalībvalstīm. Sistēmai jau pievienojušās vairākas valstis, arī Latvija. Tas nozīmē, ka CSDD būs pieejami dati, piemēram, par transportlīdzekļa odometra pēdējo rādījumu Lietuvā vai kādā citā ES dalībvalstī.

Mēs esam gatavi apmainīties ar ES dalībvalstīm arī ar cita veida informāciju par transportlīdzekļiem, tai skaitā par smagi bojātiem. Taču šeit nepieciešams aktīvāks darbs starp ES dalībvalstīm, vienlaikus sakārtojot to nacionālo likumdošanu. Arī Latvijai tas būtu jādara, paredzot, ka apdrošinātāji par smagi bojātiem transportlīdzekļiem informāciju ievieto transportlīdzekļu reģistrā, padarot to pieejamu jebkurai personai, tostarp potenciālajam pircējam." □

Eiropas Savienībā (ES) notiek darbs pie sistēmas, ar kuras palīdzību CSDD varēs tiešsaistes režīmā saņemt informāciju par pēdējo fiksēto odometra rādījumu kādā no dalībvalstīm.

Kādu informāciju iespējams iegūt

Mēdz teikt, ka jebkurā dzīves situācijā svarīgākais ir informācija, jo tā apjomīgāka, jo labāk. Šis teiciens pilnībā attiecināms uz lietotu auto pirkšanu, bet ir jautājums – kur to iegūt? Internetā ir mājaslapas, kas par maksu sola sagādāt plašu informāciju par jūsu auto, taču, palasot un uzklusot atsauksmes arī no pieredzējušiem auto tirgotājiem, jāatzīst, ka tā ir mānīšanās. Pakalpojuma izmantotāji atzīst, ka tā ir krāpšanās, jo nauda iztērēta, bet pretī saņemta ikvienam bez maksas pieejamā informācija no CSDD, fotogrāfijas no pārdošanas sludinājumiem, katrā ziņā netiek iedots nekas no nezināmā, piemēram, ziņas par auto pirms reģistrācijas Latvijā.

Tāpēc centos uzzināt, kādu informāciju par auto var iegūt bez maksas no drošiem, uzticamiem

avotiem.

CSDD mājaslapā ir e-pakalpojums "Tehniskās apskates dati", kas paredzēts, lai iegūtu informāciju par Latvijā reģistrētu transportlīdzekļa pēdējās tehniskās apskates datiem. Tur apskatāmi arī odometra rādījumu (nobraukuma) dati, kas fiksēti arī iepriekšējo gadu veiktajās tehniskajās apskatēs. Jums atliek ievadīt tikai automašīnas reģistrācijas vai VIN numuru, lai bez maksas iegūtu tur pieejamo informāciju.

CSDD aicina ieskatīties sadaļā "Nobraukums", ja odometra rādījums ir norādīts sarkanā krāsā, tas nozīmē, ka iepriekšējais fiksētais odometra rādījums ir skaitliski lielāks par nākamajā reizē fiksēto.

CSDD gan arī norāda, ka tas ne vienmēr liecina par rādījuma grozīšanu ļaunprātīgi. Var būt situācija, ka nācies mainīt priekšējo

paneli, arī odometru un jaunajā rādījumā ir mazāks.

Informāciju bez maksas par auto var uzzināt arī Latvijas Transportlīdzekļu apdrošinātāju biroja (LTAB) vietnē <https://sms.ltab.lv>. Tajā var iegūt datus par reģistrētajiem OCTA gadījumiem (kopš 1997.gada), kas notikuši gan Latvijas teritorijā, gan ārvalstīs, par periodu, kad transportlīdzeklis reģistrēts Latvijā. Datu iegūšanai nepieciešams zināt transportlīdzekļa reģistrācijas numuru vai šasijas numuru (VIN).

Gadījumā, ja konkrētais spēkrats ir negadījumā cietuši puse, datu pasūtītājs iegūs informāciju arī par atlīdzības izmaksas lielumu, pēc kā būs iespējams novērtēt avārijas un tās rezultātā nodarīto zaudējumu apmēru. □

Auto izvēlamies ar sirdi, iegādājamies ar prātu

Šādu atziņu paiduši auto tirdzniecības jomā strādājošie. Tad nu katrs varam sev jautāt, kas bija tie galvenie iemesli, kāpēc iegādājamies tieši šo auto un vai tiešām galvenais un noteicošais bija tehniskais stāvoklis.

Tīmeklī atrodamai neskaitāmi padomi, kas jāņem vērā, pērkot lietotu auto, bet vai tas vienmēr tiek ņemts vērā, izdarot izvēli? Bieži taču, ieraugot auto, tas tā iepatīkas, ka jāpērk, pat ja nav īsti zināms, kas "lācītim vēderā".

"Sinhro-C Auto" valdes priekšsēdētājs Armands Capars norāda, ka nav iespējams iegūt pilnīgi objektīvu informāciju par automašīnas gaitām ārēm: "Nevajag ticēt tiem, kuri sola, ka jums pārdos šādu informāciju, tādu nav iespējams iegūt."

Tātad jautājums ir par uzticēšanos pārdevējam un palaušanos uz veiksmi. Taču nevajag arī pirt kaķi maisā, pirms iegādes lietotu auto noteikti vajag pārbaudīt uzticamā autoservisā. Ja pārdevējs nepiekrīt pārbaudei, labāk ar to nesaistīties, jo droši, ka mašīnai ir kādi "noslēpumi". Labāk atstāt pārdesmit eiro servisā, lai pārliecinātos par auto tehnisko stāvokli, nekā ciest daudz lielākus zaudējumus jau pārdzamā nākotnē.

Iespējams, labāk auto pirt no tirgotāja, kurš piedāvā zināmu

garantiju laika vai nobraukto kilometru ziņā. Ja automašīnai pirms pārdošanas bijuši nepieciešami remontdarbi, tie, visticamāk, būs veikti un atklāti potenciālajam pircējam. Protams, šāds auto maksās nedaudz dārgāk nekā līdzīgs, bet tirgots "no rokas", taču vienmēr ir vērts apsvērt, vai dažu simtu ietaupījums nepārvērtīsies vairāku simtu vai tūkstošu izdevumos jau ekspluatācijas pirmajā gadā.

Auto īpašnieks Valdis Salmiņš atzīst, ka pieredze jau rodas katram pašam: "Kad, pirmo reizi nopērkot auto pēc sludinājuma no privātā, tā pamatīgāk *ieberzīsies*, nākamreiz jau pirkumu apsvērsi daudz nopietnāk. Vairs nevar paļauties uz teikto, ka tikko no Vācijas, it īpaši, ja šis "tikko no Vācijas" tiek piedāvāts par zemāku cenu nekā Latvijā braukts auto ar tādu pašu izlaiduma gadu un nobraukumu. Visticamāk, "Vācijas auto" būs cietis kādā nopietnā avārijā, bet saķīlēts pirms nonāksanas tirgū vai arī ar lielu nobraukumu, bet viltotu spidometra rādījumu. Kad to saproti, izrādās, izdevīgais pirkums vairs nemaz nav tik izdevīgs. Krievu valodā ir zināms teiciens – uzticies, bet pārbaudi -, un esmu pārliecinājies, ka tas strādā vislabāk." □

Sods par manipulācijām

Auto nobraukuma sagrozīšana Latvijā kopš 2017. gada ir administratīvi sodāms pārkāpums, sods ir līdz 100 eiro fiziskām personām un līdz 1000 eiro juridiskām personām.

Eiropas Savienībā arī tiek domāts par iespējām novērst šādu krāpniecību. Tā, piemēram, Vācijā par šādu manipulāciju pārkāpējs var tikt sodīts ar brīvības atņemšanu uz gadu, Francijā tie ir divi gadi un 37 000 eiro sods. Pārkāpuma pierādīšana gan nav vienkārša, tāpēc sodīšanas process nav tik raīts, kā tam vajadzētu būt. Tieši pircēju kāre pēc automašīnām ar mazu nobraukumu un soda piemērošanas sarežģītība ir iemesli, kādēļ šī problēma ir tik aktuāla ne tikai pie

mums, bet visā Eiropā.

Kopumā sešās ES valstīs par odometra rādījumu viltošanu pieņākas kriminālsods, un Eiropas Parlamenta deputāti uzskata – tā tam vajadzētu būt visur Eiropā. Pērn viņi pieņēma rezolūciju, kurā prasa Eiropas Komisijai (EK) gada laikā nākt klajā ar grozījumiem likumdošanā, kas ļautu efektīvāk cīnīties pret krāpšanos ar auto nobraukto kilometru skaitu, jo tas ievērojami paslīcina drošību uz ceļa.

Rezolūcijas izstrādātāji norāda, ka valstu iekšienē odometra rādījumi ir sagrozīti 5-12 procentiem pārdoto mašīnu, bet Eiropas līmenī šī problēma ir vēl lielāka. Pārrobežu auto tirdzniecībā sagrozīto odometru īpatsvars ir pat 30-50 procenti. □

Lappusi sagatavojis **JĀNIS GABRĀNS**

Publikācijas sagatavotas ar Valsts reģionālās attīstības aģentūras finansiālu atbalstu no Latvijas valsts budžeta līdzekļiem.

Mērķprogrammā "Reģionālo un vietējo mediju atbalsta programma" atbalstīts projekts nr. Nr.2/MEDIA/18/013

Valsts reģionālās attīstības aģentūra

UZZIŅAI

Viena no Valsts ugunsdzēsības un glābšanas dienesta (VUGD) funkcijām ir veikt ugunsdzēsības un glābšanas darbus, pie otriem pieskaitot arī dzīvnieku glābšanu. Pieļauju, ka par šo jautājumu daudz diskutēts gan pašā dienestā, gan sabiedrībā kopumā, proti, vai ir liet-

derīgi dzīt lielo VUGD tehniku, lai, piemēram, noceltu no koka kaķi. Kā tad tika galā tolaik, kad šāda dienesta nebija?

"Druva" centās apzināt, cik daudz nākas braukt uz šādiem izsaukumiem, kādus dzīvniekus visbiežāk nākas glābt un kā glābēji tiek gatavoti šādām situācijām.

No nelaimē nonākušajiem mājdzīvniekiem visbiežāk nākoties palīdzēt kaķiem, tie veido gandrīz pusi no dzīvnieku glābšanas darbiem. Glābēji dodas palīgā kaķiem, kuri uzrāpušies kokā, bet paši nespēj tikt lejā, kuri ielīduši caurulēs, iekrituši ventilācijas šahtās un akās vai nokļuvuši citā bezizejā.

Izsaukumi katru nedēļu, pat katru dienu

Nieiedzilīnoties situācijā, varētu likties, ka palīdzēt nelaimē nokļuvušajiem dzīvniekiem nākas reti, jo dabā taču valda savi likumi, tie nosaka, ka izdzīvo stiprākais. Taču statistika rāda citu ainu - valsts mērogā katrs septītais izsaukums saistīts ar dzīvnieku glābšanu, ugunsdzēsēji glābēji dienā vidēji steidz palīgā diviem trim dzīvniekiem.

VUGD Prevencijas un sabiedrības informēšanas nodaļas vecākā speciāliste Vidzemes reģionā Sandra Vējiņa stāsta, ka Vidzemē vidēji var runāt par diviem trim izsaukumiem nedēļā.

Var būt klusās nedēļas, kad šādu izsaukumu nav, bet gadās, ka jābrauc vai katru dienu.

Statistika liecina, ka visbiežāk ugunsdzēsēji glābēji palīdzējuši bezpalīdzīgā situācijā nonākušiem mājdzīvniekiem, nedaudz retāk nākas palīdzēt savvaļas dzīvniekiem un putniem, bet ir arī gadījumi, kad palīdzība nepieciešama mājputniem un mājlopiem.

Glābēju palīdzība nepieciešama gan laukos, gan arī pilsētās. Pilsētās problēmas rada ne tikai mājdzīvnieki, bet arī iekļīdušie meža dzīvnieki, piemēram, čūskas. □

Foto: no albuma

Mācās glābt dzīvniekus

Lai spētu sekmīgi glābt dzīvniekus, svarīgas gan teorētiskās zināšanas, gan pieredze. Kā zināms, laikā, kad dienā nav izsaukumu, ugunsdzēsēji glābēji neapstājas, ir teorētiskās un praktiskās nodarbes, mācības, kurās tiek runāts arī par dzīvnieku glābšanu. VUGD izstrādāti arī metodiskie materiāli un vadlīnijas, kā tas veicams.

S. Vējiņa skaidro, ka šie jautājumi iekļauti gan ugunsdzēsēju glābēju pamatapmācībā, gan par tiem tiek runāts atsevišķi: "Ir teorētiskās mācības, kas regulāri

tiek atkārtotas, un praktiskās, kad kolēģi dalās pieredzē par dažādiem nestandarta risinājumiem dzīvnieku glābšanas darbos. Pieredze rodas darbā, lai gan situācijas katru reizi mēdz būt citādas. Katrā VUGD daļā ir aprīkojums dzīvnieku glābšanai, sākot ar speciāliem cimdkiem līdz nopietnam aprīkojumam dažādām situācijām. Tas viss nepieciešams, jo kailām rokām nevar doties pie dzīvnieka. Glābējiem dažkārt nākas ciest no kaķiem, suņiem, kuri stresa situācijā rīkojas neadekvāti." □

Pašu cilvēku atbildība

Stāstot par dzīvnieku glābšanu, VUGD vienmēr atgādina, ka iedzīvotājiem pašiem rūpīgāk jāpieskata un jāparūpējas par saviem četrkājainajiem draugiem, lai nevērības vai neuzmanības dēļ tie neciestu. Piemēram, dzīvotajam mājā iemītniekiem jāizvērtē, vai situācijās, kad logs tiek atstāts vērīšanas režīmā, ar četrkājaino draugu nevar notikt kāda nelaime. Ja tam ir tieksme visur līst, varbūt uz brīdi, kamēr logs vaļā, turēt kaķi citā telpā.

Ugunsdzēsēji glābēji nedodas uz visiem izsaukumiem, kuros nepieciešama palīdzība dzīvniekiem, piemēram, ja dzīvnieks slims vai cietis, var palīdzēt tikai veterinārārsti. Glābēji dodas tikai uz tiem izsaukumiem, kuros nelaimē nokļuvušais dzīvnieks atrodas situācijā, no kuras nevar izkļūt pats un ir apdraudēta tā veselība un dzīvība.

Iedzīvotājiem jāatceras, ka katrs izsaukums ir zināmas izmaksas. VUGD neapņemas katru atsevišķu dzīvnieku glābšanas ga-

dījuma izmaksas, tādēļ grūti pateikt, cik dārgas ir šādas operācijas, lai gan degviela, darbaspēks un laiks tiek patērēti vienmēr. Dažkārt glābējiem šādās operācijās nākas pavadīt pat vairākas stundas. Tāpēc S. Vējiņa aicina vienmēr izvērtēt, ko konkrētajā situācijā var izdarīt paši dzīvnieka saimnieki: "Ja parūpēsimies, lai apkārt būtu droša vide, nelai- mes notiks arvien mazāk. Pie negatīvām sekām bieži noved vienkārši cilvēku nevērība." □

Līderos kaķi

kāpnes var nebūt glābiņš, jo dzīvnieks, ieraugot tuvojamies ugunsdzēsēju glābēju, var bēgt arvien augstāk kokā. Gadās arī situācijas, ka kaķis, kas it kā iesprūdis vai netiek nost no jumta, pazūd vēl pirms glābēju ierašanās, lai gan aculieciniekam un ugunsdzēsēju glābēju izsaucejam šķitis, ka dzīvnieks ir iesprūdis.

Taču ir arī situācijas, kad palīdzība vajadzīga ne tik daudz kaķim, kā tā saimniekam. Ja cilvēks jau krietni gados, viņam kaķis varbūt vienīgais kompanjons, abi ļoti saraduši, bet tad pēkšņi šis mīldzīvnieks uzskrien kokā un nekāpj lejā. Tas ir pamats satraukumam, saprotam, ka, nocēlot no koka kaķi, vispirms būs palīdzējuši kaķa saimniekam – satraukums rimies un arī pašsajūta uzlabojas, nepastāv apdraudējums abu veselībai un dzīvībai," stāsta S. Vējiņa.

Foto: no albuma

Statistikas dati vēsta, ka nākamie, kam vajadzīga palīdzība, ir dažādi putni, kas ielido telpās un netiek ārā, nespēj izkļūt no ventilācijas šahtas, sapinušies makšķernieku auklās vai nonākuši citā nelaimē.

Nākas glābt arī suņus, kuri kaut kur iekrituši, iesprūduši. Cēsu pusē šogad ugunsdzēsēji glābēji devās palīdzēt sunim, kurš, pastāģājoties ar saimnieci gar stāvu Gaujas krastu, noslīdējis lejā, un ne suns tika augšā, ne saimniece pie tā.

Lauku reģionos ugunsdzēsēju glābēju palīdzība bieži nepieciešama meža dzīvniekiem vai lieliem mājlopiem, kuri iestiguši dubļos, iekrituši akās, dziļos grāvjos, pat vircas bedrēs. Tad bieži nākas saukt talkā vietējos iedzīvotājus ar traktortehniku, un VUGD ugunsdzēsēji glābēji var palīdzēt ar padomu vai fizisko spēku. Tiesa, dažkārt šis nav tas "tīrākais" darbs, bet nav laika domāt par formas tērpa sargāšanu.

Dienestā norāda, ka ne visos gadījumos palīdzību izdodas sniegt, jo, piemēram, gadās, ka cilvēks, kurš izsaucis ugunsdzēsējus glābējus, iebilst pret cauruma izsišanu sienā, lai atbrīvotu aiz tās iesprūdušu putnu. Šādos gadījumos ugunsdzēsēji glābēji dzīvniekiem palīdzēt nevar.

Ugunsdzēsējiem glābējiem nācies glābt visdažādākos dzīvniekus, savulaik pie Olaines upītē nā-

cies ķert pat krokodilu, kas devies brīvstolī no kādas privātmājas.

"Izsaukumu raksturu ietekmē arī gadalaiks," stāsta S. Vējiņa. "Kad sāk veidoties ledus, ik pa laikam saņemam zvanus, ka ledū iesalis gulbis. Taču parasti brīdī, kad ugunsdzēsēji glābēji tuvojas, putns aizlido. Esam lūguši ornitologu viedokli, viņi atzīst, ka nav zināmi gadījumi, kad veseli gulbji būtu iesaluši ledū. Ja tā noticis, putns, iespējams, ir slims vai pat jau gājis bojā.

Savukārt rudens ir sirseņu laiks. Te arī situācijas dažādas. Ja pūznis privātajā šķūnī, teritorijā jau daudzus gadus audzis, tā tomēr ir arī paša saimnieka atbildība. Tad jātiec galā saviem spēkiem vai piesaistot kādu citu dienestu. Ja tas izveidojies izglītības iestādē un apdraud bērnu drošību, protams, brauksim.

Vasarās saņemam zvanus par čūskām, kas ielīdušas pagalmā vai ēkā. Cilvēki parasti nespēj atšķirt, ka tas varbūt ir zalktis un neko sliktu nedarīs. Ja būs ziņa no kādas pirmsskolas izglītības iestādes, skolas vai arī zvanīs māmiņa, kura mājās ar maziem bērniem, ugunsdzēsēji glābēji brauks. Bet, ja mājās kāds vīrietis, varbūt viņš var novērtēt situāciju un tikt galā saviem spēkiem." □

FAKTI

Statistika par 2018.gadu pilnībā vēl nav apkopota, dati līdz decembrim rāda:

- uz dzīvnieku glābšanu ugunsdzēsēji Latvijā devušies 828 reizes, no tām Rīgā – 275, citās republikas pilsētās – 192, novados – 361 reizi;
- pērn valstī kopumā fiksēti 888 izsaukumi, lai palīdzētu dzīvniekiem;
- šādu izsaukumu skaits palielinās, jo 2013.gadā fiksēti vien 711 izsaukumi.

Lappusi sagatavojis JĀNIS GABRĀNS

Publikācijas sagatavotas ar Valsts reģionālās attīstības aģentūras finansiālu atbalstu no Latvijas valsts budžeta līdzekļiem.

Mērķprogrammā "Reģionālo un vietējo mediju atbalsta programma" atbalstīts projekts nr. Nr.2/MEDIA/18/013

Valsts reģionālās attīstības aģentūra